

Komanda idarəetməsi və liderlik strategiyalarının layihə uğuruna təsiri

Toğrul Muradzadə

Xülasə. *Global biznes mühitində baş verən sürətli dəyişikliklər layihə idarəetməsində komanda idarəçiliyi və liderlik yanaşmalarının əhəmiyyətini daha da artırmışdır. Müasir layihələrin çoxşaxəli və dinamik xarakter daşması rəhbərlik bacarıqlarının, effektiv kommunikasiya mexanizmlərinin və komanda daxilində koordinasiyanın strateji rolunu ön plana çıxarır. Xüsusilə rəqəmsal texnologiyaların və çevik idarəetmə metodlarının geniş tətbiqi layihə komandalarının daha operativ, uyğunlaşa bilən və nəticəyönlü fəaliyyət göstərməsinə şərait yaradır.*

Effektiv liderlik strategiyaları komanda üzvlərinin motivasiyasının artırılmasına, əməkdaşlıq mühitinin formalaşdırılmasına və qərarvermə proseslərinin optimallaşdırılmasına mühüm təsir göstərir. Bununla yanaşı, liderlərin emosional intellekti, dəyişikliklərin idarə olunması bacarıqları və innovativ yanaşmaları layihələrin uğurlu nəticələr əldə etməsində vacib amillərdən biri hesab olunur. Güclü komanda idarəetməsi resurslardan daha səmərəli istifadə edilməsinə, risklərin minimuma endirilməsinə və layihə məqsədlərinə vaxtında nail olunmasına imkan yaradır.

Tədqiqat nəticələri göstərir ki, layihə uğurunun artırılması üçün adaptiv liderlik modellərinin tətbiqi, komanda daxilində qarşılıqlı etimadın gücləndirilməsi və rəqəmsal kommunikasiya vasitələrinin effektiv istifadəsi xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Müasir idarəetmə yanaşmaları təşkilatların dəyişən biznes mühitində daha çevik uyğunlaşmasına və rəqəbat üstünlüyü əldə etməsinə mühüm töhfə verir.

Açar sözlər: *komanda idarəetməsi, liderlik, layihə uğuru, çevik idarəetmə, kommunikasiya, motivasiya, transformasional liderlik, komanda performans, təşkilati inkişaf, rəqəmsal idarəetmə*

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti, magistrant, Bakı, Azərbaycan

E-poçt: mr.togrul98@gmail.com

Daxil oldu: 6 Yanvar 2026; Qəbul edildi: 23 Aprel 2026; Onlayn dərc edilib: 28 May 2026

© Müəllif(lər) 2026. Bu, Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 Beynəlxalq Lisenziyası (CC BY-NC 4.0) şərtləri altında paylanan açıq girişli məqalədir.

The Impact of Team Management and Leadership Strategies on Project Success

Togrul Muradzadeh

Abstract. *Rapid changes in the global business environment have significantly increased the importance of team management and leadership approaches in project management. The multidimensional and dynamic nature of modern projects highlights the strategic role of leadership skills, effective communication mechanisms, and coordination within project teams. In particular, the widespread implementation of digital technologies and agile management methods has enabled project teams to operate in a more flexible, adaptive, and result-oriented manner.*

Effective leadership strategies play a crucial role in increasing team motivation, creating a collaborative working environment, and optimizing decision-making processes. In addition, leaders' emotional intelligence, change management capabilities, and innovative approaches are considered essential factors in achieving successful project outcomes. Strong team management contributes to more efficient use of resources, minimization of risks, and timely achievement of project objectives. The findings of the study demonstrate that the application of adaptive leadership models, strengthening mutual trust within teams, and the effective use of digital communication tools are critical factors in enhancing project success. Modern management approaches also support organizations in adapting more effectively to changing business environments and gaining sustainable competitive advantages.

Keywords: *team management, leadership, project success, agile management, communication, motivation, transformational leadership, team performance, organizational development, digital management*

Azerbaijan University of Architecture and Construction, Master's student, Baku, Azerbaijan

E-mail: mr.togrul98@gmail.com

Received: 6 January 2026; Accepted: 23 April 2026; Published online: 28 May 2026

© The Author(s) 2026. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0).

Giriş

Müasir rəqabət mühitində layihələrin uğurlu şəkildə idarə olunması təşkilatların davamlı inkişafı və bazarda mövqelərinin qorunması baxımından strateji əhəmiyyət daşıyır (Turner və Müller, 2005). Qlobal iqtisadi mühitdə artan rəqabət təşkilatları layihələrin effektiv planlaşdırılmasına, resursların düzgün idarə olunmasına və nəticəyönlü idarəetmə yanaşmalarının tətbiqinə yönləndirir. Bu baxımdan layihə uğuruna təsir edən əsas amillərin araşdırılması idarəetmə elminin prioritet istiqamətlərindən biri hesab olunur. Tədqiqat çərçivəsində layihə uğurunun formalaşmasına təsir edən liderlik yanaşmaları, komanda işi və idarəetmə strategiyaları sistemli şəkildə təhlil edilir.

Liderlik nəzəriyyələri layihə idarəetməsində mühüm yer tutur və müxtəlif yanaşmalar layihə uğurunun effektiv rəhbərlik modeli ilə birbaşa əlaqəli olduğunu göstərir (Higgs və Dulewicz, 2003). Emosional intellekt, adaptiv liderlik, strateji idarəetmə və davranış əsaslı liderlik modelləri layihə komandalarının fəaliyyətinə əhəmiyyətli təsir göstərən əsas amillər kimi qiymətləndirilir. Aparılmış elmi araşdırmalar göstərir ki, layihə rəhbərinin idarəetmə bacarıqları, qərarvermə qabiliyyəti və kommunikasiya strategiyası layihənin nəticələrinə birbaşa təsir edir (Yang, 2011). Bununla yanaşı, komanda üzvləri arasında qarşılıqlı etimadın formalaşdırılması və əməkdaşlıq mühitinin gücləndirilməsi layihələrin uğurla tamamlanmasını sürətləndirən mühüm faktorlardan hesab olunur. Bir çox tədqiqatlarda layihə menecerinin liderlik xüsusiyyətlərinin layihənin ümumi performansına təsiri xüsusi vurğulanır (Turner və Müller, 2005). Müasir yanaşmalara əsasən layihə rəhbərliyi yalnız idarəetmə funksiyası deyil, həm də komandanın motivasiya olunması, dəyişikliklərə uyğunlaşması və innovativ düşüncə mühitinin formalaşdırılması prosesidir. Effektiv liderlik və güclü komanda işi layihə risklərinin azaldılmasına, resurslardan daha səmərəli istifadəyə və layihə məqsədlərinə vaxtında nail olunmasına imkan yaradır. Bu baxımdan layihə idarəetməsində liderlik və komanda idarəçiliyinin qarşılıqlı əlaqəsinin araşdırılması həm nəzəri, həm də praktik aspektdən mühüm aktualıq kəsb edir.

Tədqiqat

Tədqiqatın əsas məqsədi layihə rəhbərliyinin və komanda əməkdaşlığının layihələrin ümumi uğur göstəricilərinə təsir səviyyəsini müəyyənləşdirməkdir (Brainin və b., 2000). Bu istiqamətdə araşdırma bir neçə mərhələ əsasında həyata keçirilmişdir. İlk mərhələdə layihə uğuru, liderlik yanaşmaları və komanda idarəçiliyi ilə bağlı elmi mənbələr təhlil olunmuş, daha sonra praktik məlumatların əldə edilməsi üçün sorğu və analitik qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilmişdir. Toplanmış məlumatlar statistik metodlarla emal olunaraq nəticələr sistemli şəkildə müqayisə edilmişdir. Aparılan təhlillər göstərir ki, effektiv liderlik və düzgün qurulmuş komanda münasibətləri layihələrin uğurla tamamlanmasına birbaşa təsir göstərən əsas amillər sırasındadır.

Layihə idarəetməsi sahəsində formalaşmış elmi yanaşmalar layihə uğurunun yalnız texniki göstəricilərlə deyil, eyni zamanda idarəetmə keyfiyyəti ilə bağlı olduğunu göstərir (Pinto və Slevin, 1988; Sounder və Young, 1979). Müxtəlif tədqiqatçılar layihə nəticələrinin liderlik üslubu, komanda motivasiyası və təşkilati əməkdaşlıq səviyyəsindən ciddi şəkildə asılı olduğunu vurğulamışlar (Rubinstein və b., 1985). Bu baxımdan layihə rəhbərinin qərarvermə bacarıqları, strateji düşüncə qabiliyyəti və insan resurslarını düzgün istiqamətləndirməsi uğurlu idarəetmənin əsas komponentləri hesab olunur. Araşdırmalar həmçinin göstərir ki, hər bir layihənin özünəməxsus xüsusiyyətləri mövcuddur və buna görə də vahid idarəetmə modelinin bütün layihələr üçün eyni nəticə verməsi mümkün deyil (Shenhar və b., 1996; Shenhar və b., 1998).

Müasir yanaşmalarda layihə uğuru çoxölçülü anlayış kimi qiymətləndirilir. Bu anlayış yalnız layihənin vaxtında və müəyyən edilmiş büdcə çərçivəsində tamamlanması ilə məhdudlaşmır, həm də təşkilati məqsədlərə nail olunması, maraqlı tərəflərin məmnunluğu və uzunmüddətli strateji nəticələrin əldə olunması ilə əlaqələndirilir (De Wit, 1988). Bu səbəbdən layihə idarəetməsində liderlik və komanda idarəçiliyi təşkilati effektivliyin formalaşmasında mühüm rol oynayır.

Bundan əlavə, kommunikasiya, əməkdaşlıq və qarşılıqlı etimad layihə komandalarının fəaliyyətinə birbaşa təsir edən əsas faktorlar hesab edilir (Verma, 1996). Effektiv informasiya mübadiləsi və düzgün koordinasiya layihə risklərinin azaldılmasına, resurslardan daha səmərəli istifadəyə və problemlərin operativ həllinə imkan yaradır. Müasir layihə idarəetmə sistemlərində liderlik və komanda işi təşkilatların rəqabət üstünlüyü qazanmasına, innovasiya potensialının güclənməsinə və layihələrin daha dayanıqlı nəticələr verməsinə mühüm töhfə verir (Rockart, 1979; Dickel və b., 1982). Layihə idarəetməsi sahəsində komanda quruculuğu layihələrin uğurla həyata keçirilməsinə təsir göstərən əsas idarəetmə faktorlarından biri hesab olunur (Thamhain və Wilemon, 1983). Müasir idarəetmə yanaşmalarında komanda əməkdaşlığı yalnız iş bölgüsü deyil, həm də bilik paylaşımı, koordinasiya və qarşılıqlı etimada əsaslanan strateji proses kimi qiymətləndirilir. Xüsusilə mürəkkəb və çoxşaxəli layihələrdə komanda üzvləri arasında effektiv əməkdaşlığın qurulması layihələrin nəticələrinə birbaşa təsir göstərir. Bu səbəbdən layihə uğurunun təmin olunmasında komanda anlayışının mahiyyəti və onun idarəetmə mexanizmlərinin düzgün formalaşdırılması mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Qlobal biznes mühitində beynəlxalq layihələrin və transmilli əməkdaşlıq modellərinin genişlənməsi komanda idarəetməsində yeni yanaşmaların tətbiqini zəruri etmişdir. Müxtəlif ixtisas sahələrindən olan əməkdaşların vahid məqsəd ətrafında birləşdirilməsi layihə rəhbərlərinin əsas idarəetmə funksiyalarından biri hesab edilir. Layihə lideri komanda üzvlərinin potensialını düzgün istiqamətləndirməli, onların fəaliyyətini əlaqələndirməli və təşkilati məqsədlərə uyğun koordinasiya sistemi yaratmalıdır. Bu yanaşma layihə komandalarının çevikliyini artırmaqla yanaşı, innovativ qərarvermə imkanlarını da gücləndirir.

Layihə yönümlü təşkilatlarda komanda strukturu layihənin mərhələlərinə uyğun şəkildə dəyişə bilər. Müxtəlif mərhələlərdə mühəndislər, texniki mütəxəssislər, hüquq məsləhətçiləri və digər peşə sahibləri layihə prosesinə cəlb olunur. Bəzi hallarda podratçı və subpodratçı təşkilatlar da layihənin müəyyən hissələrinin icrasında iştirak edir. Layihə tamamlandıqdan sonra komandaların yenidən formalaşdırılması isə komanda üzvlərinin uzunmüddətli bağlılığına və motivasiyasına müəyyən təsir göstərə bilər (Maylor, 1996).

Elmi araşdırmalar göstərir ki, layihə komandasının effektiv fəaliyyəti layihənin vaxtında, büdcə çərçivəsində və müəyyən edilmiş keyfiyyət standartlarına uyğun şəkildə tamamlanmasına mühüm təsir edir. Layihə məqsədlərinin əvvəlcədən dəqiq müəyyənləşdirilməsi, düzgün planlaşdırma və komanda üzvləri arasında koordinasiyanın təmin edilməsi layihə performansını yüksəldən əsas amillər sırasındadır. Əks halda vaxt itkisi, maliyyə riskləri və texniki problemlər layihənin ümumi nəticələrinə mənfi təsir göstərə bilər.

Effektiv komanda idarəetməsi ilə bağlı aparılan tədqiqatlarda əməkdaşlıq, kommunikasiya və təşkilati mühitin xüsusi rolu vurğulanır. Dumaine, Drucker, Peters, Boatman, Kanter və Thamhain kimi tədqiqatçılar komanda işinin yalnız texniki fəaliyyət deyil, eyni zamanda sosial və psixoloji münasibətlər sistemi olduğunu qeyd etmişlər. Bu baxımdan layihə komandalarında qarşılıqlı etimadın formalaşdırılması, açıq kommunikasiya və koordinasiyanın təmin olunması layihə uğurunun əsas strateji elementlərindən biri hesab edilir.

Liderlik anlayışı tarix boyu idarəetmə və sosial münasibətlər sisteminin əsas tədqiqat mövzularından biri olmuşdur. Müxtəlif dövrlərdə filosoflar və idarəetmə nəzəriyyəçiləri uğurlu liderin hansı xüsusiyyətlərə malik olduğunu müəyyənləşdirməyə çalışmışlar. Qərb fəlsəfəsində Platon, Hobbs və Locke kimi mütəfəkkirlər liderliyin idarəetmə və cəmiyyətlə əlaqəsini araşdırmışlar (Collinson, 1998). Şərq fəlsəfəsində isə Konfutsi liderliyin etik prinsiplər, sosial harmoniya və mənəvi dəyərlər əsasında qurulmasını ön plana çıxarmışdır (Collinson, Plan və Wilkinson, 2000). Konfutsi təlimində sevgi, düzgün davranış, hörmət və balans anlayışları liderliyin əsas dayaqları kimi təqdim olunmuşdur. Bu yanaşma uzun illər ərzində Şərq idarəetmə sistemlərinin formalaşmasına təsir göstərmişdir. XX əsrdə liderlik nəzəriyyələri daha geniş şəkildə inkişaf etməyə başlamış və idarəetmə elminin mühüm istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir. Bu dövrdə liderlik yalnız şəxsi keyfiyyətlər toplusu kimi deyil, həm də təşkilati davranış və idarəetmə proseslərinin vacib elementi kimi qiymətləndirilmişdir. Tədqiqatlar göstərmişdir ki, liderin qərarvermə bacarıqları, kommunikasiya üsulları və komanda ilə münasibətləri təşkilati fəaliyyətin nəticələrinə birbaşa təsir göstərir. Eyni zamanda təşkilati mədəniyyət və komanda davranışlarının liderlik üslubuna uyğunlaşdırılması idarəetmənin effektivliyini artıran əsas faktorlar sırasında yer alır.

Barnard (1938) liderliyin əsas funksiyalarını koordinasiya, istiqamətləndirmə və təşkilati qərarların idarə olunması ilə əlaqələndirmişdir. Onun yanaşmasına əsasən lider yalnız inzibati idarəedici deyil, həm də kollektiv daxilində sosial münasibətləri tənzimləyən və motivasiya yaradan əsas şəxs hesab olunur. Liderin etik davranışı, əməkdaşlarla qarşılıqlı etimada əsaslanan münasibət qurması və komandanı ümumi məqsədlərə yönləndirməsi təşkilati uğurun formalaşmasına mühüm təsir göstərir. Müasir liderlik nəzəriyyələri müxtəlif idarəetmə modelləri əsasında formalaşdırılmışdır. Handy (1982), Dulewicz və Higgs (2003), həmçinin Trington (2003) liderlik yanaşmalarını xüsusiyyətlər nəzəriyyəsi, davranış modeli, situasiya yanaşması, vizioner liderlik və emosional intellekt kimi istiqamətlər üzrə təsnif etmişlər. Bu yanaşmalar göstərir ki, müasir lider yalnız idarəetmə funksiyasını yerinə yetirmir, eyni zamanda dəyişikliklərə uyğunlaşma, innovativ düşüncə və insan resurslarının effektiv idarə olunması kimi bacarıqlara da malik olmalıdır.

Cədvəl 1

Liderlik üslubları, layihə komandalarının növləri və layihənin həyat dövrü

Liderlik üslubu	Mərhələ	Komanda növü	Komandanın xarakteri
Liberal (Laissez-faire)	Texniki-iqtisadi əsaslandırma	Eqosuz komanda	Məsuliyyəti paylaşan ekspertlər
Demokratik	Layihələndirmə	Matris komanda	Müxtəlif ixtisas sahələrinin bir neçə tapşırıq üzrə birgə fəaliyyəti
Avtoritar	İcra mərhələsi	Tapşırıq yönümlü komanda	Ayrı-ayrı tapşırıqlar üzərində çalışan tək ixtisaslı əməkdaşlar
Bürokratik	Bağlanış mərhələsi	Cərrahi tipli komanda	Bir tapşırıq üzərində çalışan qarışıq ixtisaslı qrup

Nəticə

Tədqiqatın nəticələri göstərir ki, layihə idarəetməsində liderlik və komanda işi layihələrin effektiv həyata keçirilməsini müəyyən edən əsas faktorlar sırasında yer alır. Müasir biznes və idarəetmə mühitində layihələrin daha mürəkkəb xarakter alması rəhbərlik bacarıqlarının, çevik idarəetmə yanaşmalarının və komanda koordinasiyasının əhəmiyyətini artırmışdır. Layihə rəhbərinin strateji düşüncə qabiliyyəti, düzgün qərarvermə mexanizmi və əməkdaşları ümumi məqsədlər ətrafında birləşdirməsi layihələrin nəticələrinə birbaşa təsir göstərən vacib elementlərdən hesab olunur.

Araşdırma çərçivəsində müəyyən edilmişdir ki, komanda daxilində sağlam kommunikasiya mühitinin formalaşdırılması, qarşılıqlı etimadın gücləndirilməsi və vəzifə bölgüsünün düzgün təşkili layihələrin daha səmərəli idarə olunmasına imkan yaradır. Xüsusilə çevik idarəetmə metodlarının tətbiqi layihə komandalarının dəyişən şərtlərə daha tez uyğunlaşmasını və yaranan problemlərin operativ şəkildə həll edilməsini təmin edir. Eyni zamanda emosional intellektə və motivasiya bacarıqlarına malik liderlərin komanda performansına müsbət təsir göstərdiyi müşahidə olunur.

Tədqiqat nəticələri onu da göstərir ki, layihə uğuru yalnız texniki və maliyyə göstəriciləri ilə qiymətləndirilməməlidir. Müasir yanaşmalarda layihənin uğurlu hesab olunması maraqlı tərəflərin məmnunluğu, təşkilati məqsədlərin reallaşdırılması, innovativ imkanların genişləndirilməsi və davamlı inkişaf prinsiplərinin təmin olunması ilə də əlaqələndirilir. Bu səbəbdən liderlik və komanda idarəçiliyi təşkilatların strateji inkişafında mühüm rol oynayan idarəetmə mexanizmlərindən biri kimi çıxış edir.

Ümumilikdə, effektiv liderlik yanaşmalarının tətbiqi, rəqəmsal kommunikasiya vasitələrinin düzgün istifadəsi və komanda əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi layihələrin uğur səviyyəsinin yüksəldilməsinə əhəmiyyətli təsir göstərir. Müasir təşkilatlar üçün güclü komanda idarəçiliyi və peşəkar liderlik yalnız layihələrin icrası baxımından deyil, həm də rəqabət üstünlüyünün qorunması və uzunmüddətli inkişaf strategiyalarının formalaşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Ədəbiyyat

1. Barnard, C. I. (1938). *The functions of the executive*. Harvard University Press.
2. Brainin, E., et al. (2000). Leadership and teamwork in project success. *International Journal of Project Management*.
3. Collinson, D. (1998). *Fifty major thinkers on organizations*. Routledge.
4. Collinson, D., Plan, J., & Wilkinson, A. (2000). *Understanding leadership*. Sage Publications.

5. De Wit, A. (1988). Measurement of project success. *International Journal of Project Management*, 6(3), 164–170.
6. Dickel, K. E., Rowe, A. J., & Mason, R. O. (1982). Management of project success factors. *Project Management Quarterly*, 13(2), 49–54.
7. Drucker, P. F. (1954). *The practice of management*. Harper & Row.
8. Dulewicz, V., & Higgs, M. (2003). *Leadership dimensions questionnaire*. NFER-Nelson Publishing.
9. Dumaine, B. (1990). How managers can succeed through teamwork. *Fortune*.
10. Handy, C. (1982). *Understanding organizations*. Penguin Books.
11. Higgs, M., & Dulewicz, V. (2003). Leadership at the top: The need for emotional intelligence in organizations. *International Journal of Organizational Behaviour*, 5(3), 193–210.
12. Kanter, R. M. (1983). *The change masters*. Simon & Schuster.
13. Maylor, H. (1996). *Project management*. Pitman Publishing.
14. Peters, T. J., & Waterman, R. H. (1982). *In search of excellence*. Harper & Row.
15. Pinto, J. K., & Slevin, D. P. (1988). Critical success factors across the project life cycle. *Project Management Journal*, 19(3), 67–75.
16. Rockart, J. F. (1979). Chief executives define their own data needs. *Harvard Business Review*, 57(2), 81–93.
17. Rubinstein, A. H., Chakrabarti, A. K., O’Keefe, R. D., Might, R. J., & Fischer, W. A. (1985). Factors influencing innovation success at the project level. *Research Management*, 28(3), 15–20.
18. Shenhar, A. J., & Dvir, D. (1998). Project success: A multidimensional strategic concept. *Long Range Planning*, 31(6), 913–919.
19. Shenhar, A. J., Tishler, A., Lipovetsky, S., & Dvir, D. (1996). Refining the search for project success factors: A multivariate, typological approach. *R&D Management*, 27(2), 111–126.
20. Souder, W. E., & Young, R. K. (1979). Project management effectiveness and project success. *IEEE Transactions on Engineering Management*, EM-26(2), 65–72.
21. Thamhain, H. J., & Wilemon, D. L. (1983). Team building in project management. *Project Management Journal*, 14(1), 73–81.
22. Tritington, D. (2003). *Leadership theories and practice*. Oxford University Press.
23. Turner, J. R., & Müller, R. (2005). The project manager’s leadership style as a success factor on projects: A literature review. *Project Management Journal*, 36(1), 49–61.
24. Verma, V. K. (1996). *Human resource skills for the project manager*. Project Management Institute.
25. Yang, L. R. (2011). Project leadership and team performance: The role of team communication and trust. *International Journal of Project Management*, 29(7), 889–899.